

At formidle er da bare noget man gør!

De færreste sætter sig det mål, som Jørgen Jensen, at skrive et fire binds mammutværk om Danmarks Oldtid. Men mindre kan også gøre det. Alle arkæologer oplever på et eller andet tidspunkt at skulle formidle viden om forhistorien og faget arkæologi videre til ikke fagfolk. Skolebørn skal vises rundt på museet, på udgravningen eller i lokalområdet. Der står måske en støvet udstilling som burde bringes up-to-date og hvordan gøres det bedst? Og der skal igen findes på noget nyt og spændende for at trække publikum til!

Hvem er ikke stødt på fremlæggelser af forhistorien som mildest talt ikke er til at genkende. Hovedrystende konstaterer man at der er endnu en - ikke fagarkæolog - som enten har misforstået en hel del eller som udnytter forhistorien til egne formål.

Det er jo ikke kun arkæologer der formidler viden om forhistorien, også andre faggrupper er involverede i formidlingen: lærere og pædagoger, turistguider, journalister og andre professionelle formidlere. Folk som ikke har et indgående kendskab til faget arkæologi, men som ved meget om formidling. Vi som arkæologer må måske også indrømme at vi har en tendens til at opfatte formidling som noget man bare gør. Hertil vil fagfolk i formidling sikkert ryste på hovedet.

Dilemmaet er måske at to faggrupper står overfor hinanden og har ret på hver sin måde: Den ene ved hvordan viden mest hensigtsmæssigt formidles til målgruppen og den anden har den faglige viden om forhistorien og faget arkæologi. Derfor er det vigtigt at der foregår en dialog mellem faggrupperne. Og vi arkæologer har naturligvis et ansvar for at det er en faglig forsvarlig viden der gives videre til skolebørn, publikum, turister og andet godt folk.

Hvad der formidles, hvordan og med hvilket formål er også meget afhængig af andre kræfter i samfundet - bl.a. politiske og økonomiske. Alle ved at økonomien er bestemmende for hvilke muligheder der gives - ligegyldigt om formidlingen lever af tilskud eller publikumsindtægter. I mange tilfælde er kulturhistorisk formidling en investering i viden frem for en forretning. Men som et af de følgende debatindlæg pointerer behøver behovet for kassesucceser ikke nødvendigvis udgøre nogen risiko for det faglige niveau. Også politiske holdninger til kulturhistorien får betydning for formidlingen. Eksempelvis vil nedskæringer på forskningsområdet undergrave formidlingens grundlag og dermed kvalitet. Et andet eksempel, som et af debatindlæggene nævner, er at de ministerielle retningslinjer for historieundervisning i folkeskolen er afgørende for hvad der bliver lagt vægt på i undervisningen.

Vi mener at en debat om formidling af forhistorien er vigtig at føre - også i arkæologiske kredse. Her tager vi debatten op.

Redaktionen